

Woordenschat

Voorbeeldactiviteiten bij het bieden van context

Woordenschat 1 – Voorkennis ophalen

Verwerk alle associaties die je hebt met het onderwerp in een woordspin. Dit mag ook in je moedertaal.

Voor de docent: door aan te sluiten bij wat studenten al weten over een bepaald onderwerp, kun je context bieden. Bovendien kun je aan de hand daarvan de verbinding leggen tussen hoe zij zaken benoemen in hun dagelijkse taal of moedertaal (bij **meertalige studenten**) en in de vaktaal. Je kunt hier ook digitale tools voor inzetten, zoals <https://www.answer garden.ch/>, Linoit of Padlet.

Woordenschat 2 – Begrippen zichtbaar en tastbaar maken

Google via 'Zoek op afbeeldingen' naar afbeeldingen bij de volgende kernbegrippen... Kies de afbeelding die volgens jou het best past bij het begrip zoals dat gebruik wordt in de vakles. Verwerk de afbeelding vervolgens in een woordvierkant (zie werkvorm 'Woordenschat 3 – Woordvierkant').

Voor de docent: belangrijke begrippen met afbeeldingen en vertalingen naar de moedertaal kun je ook zichtbaar in de klas ophangen, zodat studenten daarop terug kunnen grijpen.

Woordenschat 3 – Woordvierkant

Maak een woordvierkant bij de volgende kernbegrippen...

Voor de docent: aan de hand van een woordvierkant kun je studenten context en taalsteun bieden bij het doorgronden van een begrip dat zij eventueel later weer kunnen gebruiken in hun eigen gesproken of geschreven taal. **Meertalige studenten** kun je vragen om een vergelijkbaar concept uit hun eigen taal toe te voegen. Een voorbeeld is:

Omschrijving Een wereldstad, een heel grote stad met meer dan 1 miljoen inwoners	Contextzin In de metropool Tokio komen dagelijks meer dan een miljoen mensen om te werken, winkelen of te ontspannen.
--	---

DE METROPOOL

Afbeelding 	Iets anders: de herkomst van het woord: Oudgrieks μήτηρ mētēr = moeder, πόλις pólis = stad
--	--

Voorbeeldactiviteiten bij het verwerven van begrippen in interactie en/of met taalsteun

Woordenschat 4 - Taboe

Bedenk 6 taboewoorden bij de volgende begrippen. Zet elk begrip met de 6 taboewoorden op een apart stukje papier.

Elk groepje van drie geeft haar eigen kaartjes door aan het groepje ernaast, zonder dat de begrippen die erop staan zichtbaar zijn. De kaartjes worden omgekeerd neergelegd.

- In elke groep wordt een spreker aangewezen. Hij trekt een kaartje dat alleen hij mag zien. De spreker probeert het begrip te verklaren zonder de taboewoorden te gebruiken.
- Een andere student (de rader) moet het begrip raden.
- De derde student (de notulant) noteert hoeveel verklaringen de student die raadt nodig heeft om het begrip te vinden en welke verklaring leidde tot het raden van het woord.

Bij het volgende kaartje wisselen de studenten van rol. Als de eigen kaartjes gebruikt zijn, kan een groepje kaartjes aan een andere groep vragen. Er wordt zolang gespeeld tot een bepaald aantal kaartjes/woorden (bijvoorbeeld 10) geraden zijn. Winnaar is het groepje dat daarvoor de minste pogingen nodig had (Vankan & Van der Schee, 2023).

Voor de docent: een voorbeeld van taboewoorden bij het schoolvak aardrijkskunde is hier te vinden: <https://www.lerendenkenmetaardrijkskunde.nl/opdrachten/taboe-begrippen/>

Woordenschat 5 – Domino

- Werk in groepen van 3 of 4 studenten.
- Elke groep van 3 of 4 studenten krijgt een set van 8 dominostenen met begrippen en omschrijvingen.
- Elke student in een groep van 4 studenten krijgt 2 dominostenen. Elke student in een groep van 3 studenten krijgt 2 of 3 dominostenen.
- Wie begint? De student die de dominosteent heeft waarop X staat. Deze student legt deze dominosteent op tafel en leest de omschrijving voor die bij het begrip X staat. Maar let op: die omschrijving is niet goed.
- Elke student in de groep kijkt wie op één van de dominostenen een omschrijving heeft die wel goed past bij het begrip X
- Wie de juiste omschrijving denkt te hebben, benoemt die hardop en als de andere studenten in de groep het eens zijn, wordt de dominosteent aangelegd. Goed teamwork is belangrijk.
- Bij de goede omschrijving van het eerste begrip ligt nu ook automatisch een tweede begrip op tafel. Welke omschrijving hoort daarbij?
- Het proces herhaalt zich tot alle 8 dominostenen gebruikt zijn en de dominostenen een vierkant vormen (Vankan & Van der Schee, 2023).

Voor de docent: een voorbeeld van begrippendomino bij het schoolvak aardrijkskunde is hier te vinden: <https://www.lerendenkenmetaardrijkskunde.nl/opdrachten/begrippendomino/>

Woordenschat 6 – Het pannenspel

Maak 2 of meer teams van minimaal 2 personen. Iedereen schrijft op een stukje papier 3 kernbegrippen. Zorg dat niemand kan zien wat je opschrijft, vouw je 3 papiertjes dicht en stop alles in de pan (of ander object). Ben je bijvoorbeeld met z'n zessen, dan zitten er dus $3 \times 6 = 18$ briefjes in de pan.

Ronde 1 - Omschrijven

Zet de timer op 30 seconde. Persoon 1 van team 1 heeft nu 30 seconde de tijd om zo veel mogelijk briefjes uit de pan te omschrijven. Als een ander teamlid raadt wat er op het briefje staat, dan leg je het briefje apart en heeft dat team een punt. Daarna is persoon 1 van team 2 aan de beurt. Zo ga je om en om door, net zo lang tot de pan leeg is. Het team met de meeste briefjes, wint ronde 1. Je mag een briefje wat je gepakt hebt niet wegleggen voordat het geraden is!

Ronde 2 - Uitbeelden

Stop alle briefjes weer in de pan en ga door naar ronde 2: uitbeelden. Het principe is hetzelfde, alleen moet je de briefjes nu uitbeelden.

Ronde 3 – Eén woord

Dan de laatste ronde: één woord. Alle briefjes gaan weer in de pan. Staat de timer aan? Dan heb je 30 seconde om met één woord zo veel mogelijk briefjes te omschrijven. Als het goed is, heb je de briefjes al 2 keer voorbij horen komen. Goed nadenken dus! Is de pan leeg? Dan tel je de punten weer op. Het team met de meeste punten wint!

Ronde 4 (optioneel) – Geluid

Je moet dan elk briefje omschrijven met één geluid.

Voor de docent: deze opdracht kan studenten helpen bij het verwerven van kernbegrippen. Bij woordenschatverwerving spelen herhaling en het visueel maken (in dit geval 'uitbeelden') een belangrijke rol.

Woordenschat 7 – Welk woord bedoel ik?

Neem de woordenlijst van het vorige hoofdstuk voor je. De docent geeft zo vijf omschrijvingen van woorden uit deze lijst. Zoek bij iedere omschrijving het bijbehorende woord in de woordenlijst en onderstreep dit.

Voor de docent:

1. Kies vijf woorden van een behandeld thema die je wilt herhalen.
2. Maak bij elk woord een omschrijving.
3. Laat de studenten de woordenlijst van een vorig hoofdstuk voor zich nemen.
4. Leg uit dat je vijf omschrijvingen gaat geven van woorden uit de lijst van stap 2.
5. Geef de vijf omschrijvingen achter elkaar. Studenten zoeken bij de omschrijvingen het passende woord uit de woordenlijst en onderstrepen dit.
6. De studenten zeggen nog niets.
7. Herhaal de vijf omschrijvingen en laat de studenten na elke beschrijving vertellen welk woord zij erbij gevonden hebben (De Coole & Valk, 2017: 142).